

Låga löner, rikt folk

Ernesto Escobar Soto

Jag läste nyligen en artikel om de väldiga ekonomiska klyftorna i världen. Det var nätsidan Nationmaster.com som publicerade statistik från 2014 på världsbefolkningens nettomånadslöner i US\$.

Schweiz kom högst med 6 300 US\$, sedan Luxemburg med 4 479 US\$. USA kom på 13:e plats med 3 259 US\$.

Och Kuba på sista plats i världen med 25 US\$, rena farsen. För att understryka kubanernas elände jämfördes med grannlandet Haiti, där statistiken uppgav 60 US\$, och Angola – där över 2 000 kubanska soldater dog i strid, 2 650 US\$.

Hela artikelns syfte var att förnedra Kuba och det socialistiska systemet. Men vem som helst fattar ju, utan att vara ekonom, att detta är falsk information, som döljer verkligheten.

Döljer fördelningen mellan fattig och rik

Det går så till att allas inkomster, från de rikaste till de fattigaste, läggs ihop, och delas lika på alla, och döljer det fattiga folkflertalets elände, arbetslösheten, hungern, fattigdomen, så uppenbar i storstäderna, de bostadslösa, barnadödligheten, ingen skola och sjukvård, epidemierna som tar liv, funktionshindrade utan hjälp, försvarslösa mot orkaner och jordbävningar, för tidig död, skrämmande

Detta är en del av den ständiga kampanjen mot Kuba och dess samhällssystem och bygger på att dels ignorera inkomstskillnaderna, men också skillnaden mellan den nominella lönen och den verkliga, där de varor och tjänster ingår som samhället erbjuder kostnadsfritt.

Jag förnekar inte att de kubanska lönerna är låga (inkomster av annat än lön kan vara höga) och att jordbruksprodukter utanför ransoneringen, och varuhusens utbud i hårdvaluta kan betinga höga priser.

Alla brister är tydliga för alla, problem med dålig organisering och dåligt utnyttjande av den kubanska forskarvärlden omfattande tekniska förnyelse och uppfinningar som skulle kunna bidra till högre produktivitet, inte minst i jordbruket. Mellanhänderna behöver kontrolleras, och den lagliga marknaden effektiviseras.

Detta är problem som ska lösas. Men ännu har en del av befolkningen trots omfattande statliga subventioner svårt att enkelt tillgodose sina behov.

ca 30 rika länder på bekostnad av ca 150 fattiga

I dagens värld finns ett 30-tal rika, kapitalistiska länder som USA, Kanada, de flesta europeiska, Japan, Australien vilkas BNP per capita är hög. Och på senare tid har en del asiatiska länder också kommit upp i den klassen.

I andra hörnan finns 150 också kapitalistiska länder som med kända undantag har mycket låg BNP. De brukar kallas "utvecklingsländer" eller "uppstigande länder". De har nästan alltid i historien drabbats av utsugning och utplundring, först av kolonialmakterna och sedan av dagens ledande kapitalistländer. I denna lilla grupp länder i "Första världen" har inkomsterna än så länge varit höga och gjort vissa fördelar möjliga för de flesta invånarna, som världens folkflertal inte sker skyntmen av.

Dyra bostäder, utbildning, hälsa

Medelklassen och underklassen i de rika länderna betalar dyrt för sina bostäder, barnens utbildning och familjens hälsovård. I många fall tar det normalt hälften av inkomsten.

I Kuba tillhör mer än 85 procent av bostäderna dem som bor där, och de betalar ingen hyra, eller fastighetsskatt eller tomträtt. Hälsvården är gratis, och omfattar alla, och är förebyggande och framgångsrik, vilket hög medellivslängd visar. Och många utlandskubaner reser hem när de behöver läkarvård. Utbildningen är också gratis, och omfattar alla i 9 år, för de flesta även gymnasium och högskola.

I andra länder växer prekariatets och den informella sektorns arbetare, utan socialförsäkring, hälsovård och pensioner. I Kuba finns omkring 80 000 familjer som behöver och får ekonomiskt och socialt stöd. Alla har tillgång till billiga ransonerade baslivsmedel. Staten subventionerar också el, telefon, vatten, gas, kollektivtrafik, daghem, ålderdomshem, begravningar. Liksom ett omfattande stöd till kulturlivets alla yttringar.

Kubanernas låga lön kompenseras av alla kostnadsfria nyttigheter, och det låga genomsnittet beror på att den 1 procent av befolkningen som i andra länder tar hand om huvuddelen av intäkterna inte finns. Så Kuba är inte bevis på socialismens misslyckande, däremot på hur lyckat det är att inte låta en liten andel av befolkningen ta hand om alla rikedomar.

Sammandrag & redigering Eva Björklund